

Františkovo slovo

č.143

Ježíš je Trpítelem lidských bolestí

Papež k italskému bioetickému výboru: Předvídat manipulaci se životem a předcházet jí

Biskup William: My koptové jsme církev mučedníků

Naděje tohoto světa a naděje Kříže

Coena Domini papeže Františka: Umývání nohou není folklór, ale znamení

Papež: Poklekáme před Tvým popravčím nástrojem v zahanbení i v naději

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Ježíš je Trpítelem lidských bolestí

Tato bohoslužba má jakousi dvojí chuť, sladkou i hořkou. Je radostná i bolestná, protože v ní slavíme Pána, který vjíždí do Jeruzaléma a jeho učedníci Jej provolávají králem; zároveň jsou zpívány Pašije. Proto ve svém srdci vnímáme trýznivý kontrast a v jakési nepatrné míře tak zakoušíme to, co musel cítit Ježíš ve svém srdci onoho dne, kdy se radoval spolu se svými přáteli a plakal nad Jeruzalémem.

Před dvaatřiceti lety obohatila radostnou dimenzi této neděle slavnost mládí. Světový den mládeže, který je letos slaven pouze na diecézní úrovni, se však za okamžik na tomto náměstí podmanivě projeví otevřením horizontů, až mladí lidé z Krakova budou předávat těm z Panamy putovní Kříž.

Evangelium, které se četlo před procesím (srov. *Mt 21,1-11*), popisuje Ježíše, jak sestupuje z Olivové hory na hřbetě oslátky, na kterém ještě nikdo neseděl; zdůrazňuje nadšení učedníků, kteří provázeli Mistra radostnými aklamacemi, čímž byla velmi pravděpodobně uchváčena městská mládež, jež doprovázela procesí svým křikem. Ježíš sám spatřuje v tomto radostném přijetí nezadržitelnou Boží sílu a pohoršeným farizeům odpovídá: „ Říkám vám: Budou-li oni mlčet, bude křičet kámen!“ (*Lk 19,40*).

Tento Ježíš, který podle Písem vstupuje do svatého města právě tímto způsobem, není snílkem, který rozsévá iluze, není prorokem *new age* ani podvodníkem, vůbec ne. Je to přesně určený Mesiáš, jehož konkrétní fyziognomií je služba; je to služebník Boha i člověka jdoucí vstříc utrpení. Je velkým Trpítelem lidských bolestí.

Když tedy i my slavíme svého Krále, myslíme na utrpení, které na Sebe tento týden vezme. Mysleme na pomluvy, posměch, pasti, zrady, opuštěnost, mrzké odsouzení, rány, bičování, korunování trním... a myslíme nakonec na *via crucis* a ukřižování.

Jasně to řekl svým učedníkům: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě“ (*Mt 16,24*). Nikdy nesliboval pocty a úspěchy. Evangelia mluví jasně. Vždycky svoje přátele upozorňoval, že taková je Jeho cesta a že konečné vítězství povede skrze utrpení a kříž. A totéž platí pro nás. Prosme Ježíše o milost věrně Jej následovat nikoli slovy, nýbrž skutky, abychom měli trpělivost nést svůj kříž, neodmítat jej, neodhazovat, nýbrž s pohledem na Něho přijímat kříž a den za dnem jej nést.

A tento Ježíš, který přijímá provolávání slávy, ačkoli dobře ví, že Jej očekává volání „ukřižuj!“, nás nežádá, abychom o Něm rozjímali pouze nad obrazy či fotografiemi anebo na videích dostupných na internetu. Nikoli. On je přítomen v mnoha našich bratřích a sestřích, kteří dnes snášejí stejné bolesti jako On, trpí otročskou prací, trpí rodinnými dramaty, trpí nemocemi... Trpí válkami a terorismem v důsledku zájmů, které šíří zbraně a ostřelují. V mužích a ženách, kteří jsou oklamáni, zdeptáni ve svojí důstojnosti a skartováni... Ježíš je v nich, v každém z nich a se znetvořenou tváří a zlomeným hlasem prosí, abychom na Něho pohlédli, poznali Jej a měli rádi.

Žádný jiný Ježíš není. Je to tentýž, který vstoupil do Jeruzaléma uprostřed třepotání palmových a olivových ratolestí. Je to tentýž, který byl přibit na kříž a zemřel mezi dvěma zločinci. Nemáme jiného Pána kromě Něho, Ježíše, pokorného Krále spravedlnosti, milosrdenství a pokoje.

Papež k italskému bioetickému výboru: Předvídat manipulaci se životem a předcházet jí

Vatikán. Papež František dnes přijal členy Výboru pro biologickou bezpečnost, biotechnologie a vědu o životním prostředí, který před pětadvaceti lety založila italská vláda. Výbor, jehož současným předsedou je italský endokrinolog, prof. Andrea Lenzi, a jedním z místopředsedů římský vrchní rabín Riccardo Di Segni, má úlohu poradního a informačního hlasu jak vůči státním orgánům (od vlády přes parlament po další instituce), tak vůči veřejnému mínění. Papež svou promluvu zahájil citací z první knihy Mojžíšovy, podle které Hospodin „vzal člověka a usadil ho v zahradě Edenu, aby ji obdělával a chránil“ (Gn 2,15). Kultura s sebou tedy nese nejenom obdělávání, růst, rozkvět a plodnost, nýbrž také nutnost ochraňovat, opatrovat, hájit, zachovávat a bdít (*Laudato si'*, 67) poznamenal Svatý otec.

"Předpokládá to vztah odpovědné vzájemnosti mezi člověkem a přírodou. Vaší úlohou je nejenom podporovat harmonický a integrovaný rozvoj vědeckého a technologického výzkumu, který se týká biologických procesů rostlinného, živočišného a lidského života. Požaduje se od vás zároveň, abyste předvíдали, jaké negativní dopady může vyvolat pokřivené nakládání se znalostmi a schopnostmi manipulace se životem, a předcházeli jim."

Vědec, stejně jako technolog, je povolán, aby na poli své kompetence a za užití stále větší přesnosti a tvořivosti nabýval poznání a dokázal jednat, avšak současně podstupoval zodpovědná rozhodnutí o tom, jaké kroky učiní a před jakými se zastaví, aby se vydal odlišnou cestou.

"Princip odpovědnosti je nevyhnutelným základem lidského jednání. Člověk za své činy a zanedbání odpovídá sám sobě, druhým lidem a konečně Bohu. Technologie v mnohem větší míře než věda vkládá člověku do rukou nesmírnou a narůstající moc. Hrozí tu vážné riziko, že si občané – a někdy také jejich představitelé a vládcí – plně neuvědomí závažnost předkládaných výzev, složitost problémů vyžadujících řešení a nebezpečí, že špatně naloží s mocí, kterou věda a technologie vložily do našich rukou."

Opakoval papež varování německého teologa Romana Guardiniho z jeho eseje „Konec novověku“. Jak dále zdůraznil, spleť situace ještě zhoršuje provázanost technologických a ekonomických zájmů.

"Tyto zájmy pak mohou ovlivňovat životní styl a směřování společnosti směrem, ze kterého nejvíce těží jistá průmyslová a komerční uskupení, a to na úkor nejchudších národů a zemí."

Sladění vědeckých, výrobních, etických, sociálních, hospodářských i politických požadavků vyžaduje velikou dávku pokory a odvahy, stejně jako připravenost ke konfrontaci, upozornil papež v závěru členy italského vládního Výboru pro bioetiku a připomenul jim, že „věda a technologie má sloužit člověku a světu, avšak nikoli opačně.“

11.4.2017

Biskup William: My koptové jsme církev mučedníků

Egypt. „Očekáváme další útoky. Jsme připraveni k mučednictví,“ tak komentoval nedělní útoky v Egyptě biskup katolické koptské církve Kyrillos William. Ujišťuje také, že tyto tragické činy zarmoutily všechny, jak křesťany, tak i muslimy. Křesťany však takové události, jakou byl nedělní útok, utvrzují v připravenosti přijmout mučednictví. Po zprávách o útocích se naši věřící vrátili do kostelů s tím, že nemají v úmyslu rezignovat na účast v obřadech Svatého týdne. „Shodli jsme se na tom, že my, koptové, jsme církví mučedníků,“ řekl biskup **Kyrillos William**:

„Čekali jsme něco takového. Slibovali nám už dávno, že prosincový útok v Káhiře je teprve začátek a že křesťany čekají v nejbližší budoucnosti ještě horší věci. Dodrželi slovo a vybrali si sváteční den, Květnou neděli, kdy jsou naše svatyně přeplněné. A vybrali si také kostel se symbolickým významem, protože tam slouží liturgii sám patriarcha Tawadros. Tímto způsobem chtějí všechny přesvědčit, že v Egyptě není bezpečně, že stát nezajišťuje křesťanům bezpečnost. Přitom v Alexandrii zahynuli také policisté, kteří nechtěli útočníka vpustit do kostela.“ – říká koptský katolický biskup Kyrillos William.

Generální audience

12.4.2017

Naděje tohoto světa a naděje Kříže

(srov. Jan 12,24-25)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V neděli jsme slavili památku Kristova vjezdu do Jeruzaléma uprostřed oslavných aklamací učedníků a velkého zástupu. Lidé vkládali do Ježíše mnoho nadějí. Mnozí od Něho očekávali zázraky a velká znamení, projevy moci a dokonce osvobození od nepřátelských okupantů. Koho z nich by napadlo, že Ježíš bude krátce na to naopak ponížen, odsouzen a usmrčen na kříži? Pozemské naděje oněch lidí se tváří v tvář kříži zhroutily. My však věříme, že právě v Ukřižovaném byla obnovena naše naděje. Pozemské naděje se tváří v tvář kříži hrouť, ale rodí se nová naděje, která potrvá navždy. Naděje, která se rodí z kříže, je jiná. Liší se od těch, které se hrouť, od nadějí tohoto světa. O jakou naději však jde? Jaká naděje se rodí z kříže?

Mohou nám to pomoci pochopit slova, která Ježíš pronesl po svém vjezdu do Jeruzaléma: „Jestliže pšeničné zrno nepadne do země a neodumře, zůstane samo; odumře-li však, přinese hojný užitek“ (Jan 12,24). Zkusme přemýšlet o zrnku či semínku, jež padlo do země. Zůstane-li uzavřeno v sobě, nestane se nic, ale pokud pukne a otevře se, vydá život, vzklíčí, vyroste stéblo a potom rostlina, která vydá plod.

Ježíš přinesl na tento svět novou naději a to na způsob semínka. Stal se maličkým jako pšeničné zrno, opustil svoji nebeskou slávu, aby přišel mezi nás, „padl do země“. To však nestačilo. Aby přinesl plody prožil Ježíš lásku až do dna, nechal se zlomit smrtí jako puká semínko v zemi. Právě tam v krajním bodě svého ponížení, který je také tím nejvznešenějším bodem lásky, *vzklíčila naděje*. Zeptá-li se někdo z vás: „Jak se rodí naděje?“ – z kříže. Pohled na kříž, pohled na Ukřižovaného Krista a dostane se ti odtamtud naděje, která už nezmizí a potrvá až do života věčného. A tato naděje vzklíčila právě silou lásky, protože láska, která „všemu věří, všecko vydrží“ (1 Kor 13,7), láska, která je životem Boha, obnovuje všechno, čeho se dotkne. Paschou tak Ježíš proměnil náš hřích v odpuštění tím, že jej vzal na sebe.

Dobře však poslouchajte, čím je proměna, kterou působí Pascha. Ježíš proměnil náš hřích v odpuštění, naši smrt ve vzkříšení, náš strach v důvěru. Proto se tam na kříži zrodila a stále obrozuje naše naděje. Proto může Ježíš naši temnotu proměnit ve světlo, každou porážku ve vítězství a každé zklamání v naději. Každou, ano každou. Naděje překonává všechno, protože se rodí z Ježíšovy lásky, která jako pšeničné zrno padla do země a zemřela, aby dala život a z tohoto plného života lásky přichází naděje.

Když zvolíme tuto Ježíšovu naději, pozvolna objevíme, že život vítězí způsobem, kterým žije toto semínko, totiž pokornou láskou. Není jiné cesty, jak přemoci zlo a dát světu naději. Můžete mi říci: „Ale to je logika prohry!“ Zdá se, že je tomu tak, že jde o logiku prohry, protože kdo miluje, ztrácí moc. Pomysleli jste na to někdy? Kdo miluje, ztrácí moc, kdo dává,

něco si odnímá, a milovat znamená dávat. Logika umírajícího zrnka či pokorné lásky je ve skutečnosti Boží cesta a jedině ta přináší plody. Vidíme to i na sobě. Zmocnění se něčeho vždycky vede k žádosti po něčem dalším. Když něčeho dosáhnu pro sebe, hned chci něco většího, a tak pořád dál, nejsem nikdy spokojen. Taková žízn je špatná! Čím více máš, tím více chceš. Kdo je chtivý, nikdy není sytý. A Ježíš to říká jasně: „Kdo má svůj život rád, ztratí ho“ (Jan 12,25). Jsi chtivý a chceš toho spoustu mít, ale... ztratíš všechno, i svůj život, to znamená, že kdo má rád *to svoje* a žije pro svoje zájmy, nadýmá se sám sebou a ztrácí. Kdo však přijímá, je ochotný a slouží, žije na způsob Boha a potom zvítězí, zachrání sebe i druhé a stane se *semínkem naděje* pro tento svět. Je přece krásné pomáhat druhým a sloužit jim. Unavuje nás to, ale takový je život, a srdce se plní radostí a nadějí. Toto je láska i naděje zároveň: sloužit i dávat.

Tato pravá láska zajisté vede skrze kříž, obět, jako u Ježíše. Kříž je nezbytný přechod, ale nikoli cíl; je to přechod. Cílem je sláva, jak nám ukazuje Pascha. Tady nám přichází na pomoc jiný krásný obraz, který Ježíš zanechal svým učedníkům při Poslední večeři. Říká: „Žena, když rodí, má zármutek, protože přišla její hodina. Když však porodí dítě, nemyslí už na bolesti pro radost, že přišel na svět člověk“ (Jan 16,21). To je to: darovat život, nikoli jej vlastnit. A to dělají maminky: dávají život, trpí, ale potom se radují a jsou šťastné, protože přivedli na svět nový život. Láska rozdává radost, dává život a propůjčuje smysl dokonce i bolesti. Láska je motorem, který pohání vpřed naši naději. Opakuji: láska je motorem, který pohání vpřed naši naději. A každý z nás se může zeptat: „Miluji? Naučil jsem se mít rád? Učím se každý den milovat víc?“ Láska je totiž motorem, který žene naši naději kupředu.

Drazí bratři a sestry, v těchto dnech lásky se nechejme obestřít mysteriem Ježíše, který jako pšeničné zrno umírá a dává nám život. On je semenem naší naděje. Rozjímajme o Ukřižovaném, o zdroji naděje. Postupně pochopíme, že doufat s Ježíšem znamená učit se vidět již nyní rostlinu v semínku, Paschu v kříži, život ve smrti. Chtěl bych vám dát domácí úkol. Všem nám prospěje postavíme-li se před kříž – všichni jej doma máte – pohledme na něj a řekněme: „S Tebou není nic ztraceno. S Tebou mohu vždycky doufat. Ty jsi má naděje.“ Představme si nyní kříž a všichni společně řekněme Ukřižovanému Ježíši třikrát: „Ty jsi má naděje.“ Všichni: „Ty jsi má naděje.“ Silněji! „Ty jsi má naděje.“

13.4.2017

Coena Domini papeže Františka: Umývání nohou není folklór, ale znamení

Paliano. Papež František se na Zelený čtvrtek odpoledne vydal do obce Paliano u Frosinone, jižně od Říma, kde se nachází vězení, ve kterém jsou zadržovány osoby odsouzené za organizovanou kriminalitu a spolupracující s italskou spravedlností. Tady, ve vezeňské kapli papež sloužil mši na památku Večeře Páně spojenou s obřadem umývání nohou. Jeho improvizovanou homilii z bohoslužby, která nebyla přenášena televizí ani rozhlasem, uvádíme v plném znění:

„Ježíš byl na večeři spolu s učedníky. Na Poslední večeři, protože, jak říká evangelium, „Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, kdy měl přejít z tohoto světa k Otci“ (Jan 13,1). Věděl, že byl zrazen, že jej Jidáš téže noci zradí. „A protože miloval svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku až do krajnosti“ (Jan 13,2). Tak totiž miluje Bůh. Až do krajnosti. Dává život za každého z nás, je na to hrdý a přeje si to, protože má rád. Miluje do krajnosti. A není to snadné, protože my všichni jsme hříšníci, všichni máme svoje omezení, vady a tak dále. Všichni sice dovedeme mít rádi, ale nejsme jako Bůh, který miluje, aniž by hleděl na důsledky, tedy až do krajnosti. Je příkladem a aby to ukázal, tak On, který je „hlavou“, Bohem, umývá nohy svým učedníkům. Umývání nohou bylo tehdy zvykem před obědem a večeří, protože lidé chodili po

cestách, které nebyly asfaltové, nýbrž prašné... Jedním z gest pohostinnosti tedy bylo umytí nohou. Byla to však otrocká práce. Konali ji otroci, tehdejší nevolníci. A Ježíš to všechno převrátí a udělá to sám. Šimon to nechtěl přijmout, ale Ježíš mu vysvětlil, že přišel na svět, aby sloužil, aby sloužil nám, aby se stal naším otrokem, dal za nás život a projevil lásku až do krajnosti.

Když jsem dnes přijížděl, potkával jsem lidi, kteří mne zdravili a říkali si: „Přijíždí papež. Hlava církve....“ Hlavou církve je však Ježíš, ne? Nežertujme. Papež však je znázorněním Ježíše a já bych rád konal totéž, co učinil On. V tomto obřadu, farář umývá nohy věřícím. Ten, kdo se zdá velikým, má konat otrockou práci. Neříkám však, že máte šířit lásku tím, že si ode dneška máte navzájem umývat nohy. To by bylo směšné. Je to symbol, znamení. Říkám však, že si můžete pomáhat. Když můžete posloužit svému spoluvězni tady ve vězení, nebo spoluvězeňkyni, udělejte to. To je totiž láska. Je to jako umývání nohou. Toto znamená být služebníkem druhých. Jednou se učedníci mezi sebou přeli, kdo je z nich největší, nejdůležitější. A Ježíš říká: „Kdo by chtěl být mezi vámi veliký, musí se stát nejmenším a služebníkem všech“ (srov. Mk 10,43-44). To je to, co On, co Bůh dělá s námi. Slouží nám, je služebníkem nás všech. Všichni jsme ubožáci. On je však veliký, On je dobrý. Má nás rád takové, jakými jsme. Proto během tohoto obřadu myslíme na Boha, na Ježíše. Toto není folkloristický obřad. Je to gesto na připomínku toho, co učinil Ježíš. Po tom všem vzal chléb a dal nám Svoje tělo; vzal víno a dal nám Svoji krev. Taková je Boží láska. Mysleme dnes pouze na Boží lásku.“

14.4.2017

Papež: Poklekáme před Tvým popravčím nástrojem v zahanbení i v naději

Řím. Promluva papeže Františka na závěr pobožnosti Křížové cesty u římského Kolosea:

Kriste, ponechaný sám a zrazený dokonce svými vlastními za nízkou cenu.

Kriste, souzený hříšníky, vydaný vládcům.

Kriste, trýzněný na těle, korunovaný trním a oděný do purpuru.

Kriste, zbitý a surově přibitý.

Kriste, proboděný kopím, kterým bylo protrženo Tvoje srdce.

Kriste, usmrcený a pohřbený, Ty, který jsi život a existence.

Kriste, náš jediný Spasiteli, vracíme se k Tobě i letos s očima sklopenýma zahanbením a se srdcem naplněným nadějí:

Zahanbením kvůli devastaci, zmaru a ztroskotání, jež jsou v našem životě normální;

Zahanbením, protože jsme Tě jako Jidáš a Petr prodali, zradili a nechali zemřít samotného pro naše hříchy a jako zbabělci prchli před svou odpovědností;

Zahanbením za svoje mlčení tváří v tvář nespravedlnostem; za svoje ruce líné rozdávat a chtivé brát a dobývat; za svůj hlas, který je pronikavý při obraně vlastních zájmů a bázlivý, má-li mluvit o zájmech druhých; za svoje nohy, jež spěchají po cestě zla a jsou chromé na cestě dobra.

Zahanbením za všechno, čím jsme my biskupové, kněží a zasvěcené osoby pohoršili a zranili Tvoje tělo, církve, když jsme zapomněli na svoji první lásku, svoje prvotní nadšení a svoji plnou ochotu, a nechali zrezivět svoje srdce i zasvěcení.

Tolikeré zahanbení, Pane! Naše srdce však teskní také po důvěřivé naději, že s námi nebudeš jednat podle našich zásluh, ale jedině podle hojnosti Tvého milosrdenství, že naše zrady neumenší nezměrnost Tvojí lásky a že na nás Tvoje mateřské i otcovské srdce nezapomene pro zatvrzelost našeho nitra.

Naději jistou, že naše jména jsou zapsána v Tvém srdci a že jsme zřítelnicí Tvého oka;
Naději, že Tvůj kříž promění naše zkamenělá srdce v srdce z masa schopná snít, odpouštět a milovat; promění tuto temnou noc Tvého kříže na zářivý úsvit Tvého zmrtvýchvstání.
Naději, že se Tvoje věrnost nezakládá na té naší;
Naději, že šiky mužů a žen věrných Tvému kříži žijí a nadále budou věrně žít jako kvas, který dává chuť a jako světlo, otevírající nové horizonty v těle našeho raněného lidství;
Naději, že se Tvoje církve vynasnaží být hlasem, který volá na poušti lidství, aby připravila cestu Tvému triumfálnímu návratu, až přijdeš soudit živé i mrtvé;
Naději, že dobro zvítězí navzdory svojí zdánlivé porážce!

Pane Ježíši, Synu Boží, nevinná oběti našeho vykoupení, tváří v tvář Tvému královskému praporu, mystériu Tvoji smrti a slávy, tváří v tvář Tvému popravčímu nástroji, poklekáme v zahanbení a v naději, a prosíme Tě, abys nás obmyl krví a vodou, které vyšly z Tvého probodeného Srdce, a odpustil nám naše hříchy a viny;

Prosíme Tě, abys zlomil okovy, které nás drží ve vězení našeho sobectví, v naší dobrovolné slepotě a v marnosti našich mondénních kalkulací.

Kriste, prosíme Tě nauč nás, ať se nikdy nestydíme za Tvůj kříž, nezacházíme s ním účelově, nýbrž ctíme jej a klaníme se mu, protože jím jsi nám ukázal nestvůrnost našich hříchů, velkolepost Tvoji lásky, nespravedlnost našich soudů a moc Tvého milosrdenství.
Amen.